

Indikatori inkluzije 2023.: Unija jednakosti?

Polovica zemalja EU osobama s invaliditetom ne dopušta glasovanje. 700.000 ljudi prisiljeno je živjeti u institucionalnoj "skrbi". Obitelji su izolirane i prepuštene da pružaju svu podršku članovima s invaliditetom. Novo izvješće po prvi put pokazuje što "europski način života" znači za 20 milijuna osoba s intelektualnim poteškoćama i njihove obitelji.

Izvješće također pruža uvid u 7 područja od velike važnosti za osobe s intelektualnim poteškoćama i obitelji: pravo odlučivanja o vlastitom životu i pravo glasa; pravo na neovisno življenje i uključenost u zajednicu; stanovanje i podrška; obrazovanje; zapošljavanje; zdravstvo; zastupanje.

"Ovo je stvarnost za milijune ljudi", kaže **Jyrki Pinomaa**, predsjednik *Inclusion Europe* i otac

dvojice odraslih sinova s invaliditetom. "Unatoč tome što su se EU i sve zemlje zakonski obvezale na prava i inkluziju osoba s invaliditetom, uskraćuju im dobar život i osnovna prava. "Vlade se čak i ne brinu dovoljno za prikupljanje i pružanje podataka o situaciji. Ali sada imamo te informacije, i ne izgleda dobro".

Izvješće o indikatorima inkluzije prikazuje podatke o 29 zemalja, od kojih su 23 u EU. Podaci dolaze od nacionalnih stručnjaka za tu temu. Izvješće je izradila *Inclusion Europe*, organizacija koja predstavlja osobe s intelektualnim poteškoćama i obitelji, a objavljeno je 29. studenoga 2023. godine.



Pravo odlučivanja o vlastitom životu

- U 26 zemalja osobi se može oduzeti poslovna sposobnost i ona ne može odlučivati o vlastitom novcu, ni gdje će živjeti, ni za koga će se udati.
- U 7 zemalja osobe pod skrbištvom uopće ne mogu glasati.
- U 15 zemalja osobama s intelektualnim teškoćama zabranjeno je kandidirati se na izborima.
- Samo 5 zemalja u potpunosti poštuje pravo glasa i čini glasovanje dostupnim

Institucionalizacija

- 750.000 osoba s intelektualnim poteškoćama mora živjeti u odvojenim ustanovama za "skrb" s 30 ili više osoba na jednom mjestu.
- 39.000 "živi" u psihijatrijskim bolnicama.

Nema mogućnosti za neovisno življenje. Obitelj – pružatelj podrške

- U 21 zemlji malo ili nimalo odraslih osoba s intelektualnim poteškoćama živi u vlastitom prostoru. To je daleko od načina na koji odrasli u Europi obično žive.

- Mnogi su prisiljeni živjeti u institucijama.
- Mnogi žive sa svojim roditeljima sve dok ne budu u mogućnosti pružiti svakodnevnu podršku. Članovi obitelji postaju pružatelji podrške osobama s invaliditetom umjesto da budu samo roditelji ili braća i sestre.

Inkluzivno obrazovanje na dobrom putu

- 1,1 milijun djece s intelektualnim poteškoćama pohađa redovne škole. To im omogućuje da odrastaju uz svoje školske kolege bez invaliditeta, razviju važne vještine i pripadaju zajednici u kojoj žive.
- I dalje ih je 700.000 u posebnim školama, uskraćenih za pozitivne učinke inkluzivnog školovanja.
- 20.000 djece s intelektualnim poteškoćama uopće se ne obrazuje.

Zaposlenje

- Manje od 10% osoba s intelektualnim teškoćama ima plaćeni posao. (Stopa zaposlenosti osoba s invaliditetom općenito je 50%, a 75% osoba bez invaliditeta.)
- U 17 zemalja osobe s intelektualnim teškoćama riskiraju gubitak invalidnine kada zarade svoju plaću.
- Slično tome, nedostatak podrške znači da članovi obitelji, uglavnom žene, moraju napustiti tržište rada i ostati kod kuće sa svojim članom obitelji s invaliditetom.

Izvešće pokazuje teška kršenja ljudskih prava zaštićenih zakonima koje su ove zemlje potpisale (KPOSI). Budući da se približavaju izbori u Europskoj uniji, kako EU održava svoje tvrdnje o demokraciji i vladavini prava?

Inclusion Europe prikupljat će ove podatke svake godine, kako bi pratio napredak i promjene u europskim zemljama.

Osiguravanje zelene tranzicije inkluzivnom za osobe s invaliditetom



Making the green transition inclusive for persons with disabilities

A joint publication by Fundación ONCE and the ILO Global Business and Disability Network, developed within the framework of Disability Hub Europe, a project led by Fundación ONCE and co-funded by the European Social Fund



Uzimajući u obzir promjene kroz koje će svijet rada proći u kontekstu „zelene tranzicije“, *Fundación ONCE* i *ILO Global Business Disability Network* napravili su publikaciju i analizirali izazove i mogućnosti za osobe s invaliditetom povezane s tim specifičnim područjem transformacije.

Kako bi osigurali da nadolazeća zelena tranzicija bude uključiva za osobe s invaliditetom biti će potrebno uskladiti napore i djelovanje više skupina dionika. **Vlade** igraju ključnu ulogu u razvoju i provedbi politika koje promiču dostupnost i mogućnosti zapošljavanja u zelenim sektorima. **Korporacijski sektor** može provoditi politike zapošljavanja koje uključuju osobe s invaliditetom, osigurati pristupačnost, osigurati obuku i programe podizanja svijesti za zaposlenike, razviti anti-diskriminativne politike i promicati raznolikost u donošenju odluka. **Sindikati i radničke predstavničke organizacije** mogu se zalagati za uključivanje osoba s invaliditetom putem kolektivnih ugovora, obuke i podizanja

svijesti među svojim članovima, poslodavcima i organizacijama. Obrazovne ustanove i ustanove za stručno osposobljavanje mogu doprinijeti pružanjem dostupnih programa obrazovanja i osposobljavanja, suradnjom s poslodavcima i organizacijama osoba s invaliditetom nudeći prilike za cjeloživotno učenje. **Organizacije osoba s invaliditetom** mogu zagovarati politike koje uključuju osobe s invaliditetom, podizati svijest o izazovima s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom i surađivati s drugim dionicima u promicanju uključivanja osoba s invaliditetom u zelenu radnu snagu. Za uspjeh ovih napora ključno je osigurati **aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom** u svim aspektima razvoja i provedbe ovih mjera.

Posebnu pozornost treba obratiti kako bi se osiguralo da se **rodna perspektiva** na odgovarajući način uzme u obzir u svim naporima da se osobe s invaliditetom uključe u ove novonastale radne niše, budući da su zeleni poslovi tradicionalno usmjereni

prema muškarcima, što predstavlja dodatni izazov za žene s invaliditetom i učvršćuje se i pogoršanje trenutnih distribucijskih nejednakosti radne snage. Slično tome, međusektorsko uključivanje perspektive mladih neophodno je u provedbu ovih mjera kako se mladi ljudi s invaliditetom ne bi suočili s dvostrukom preprekom u pristupu ovim novim mogućnostima zapošljavanja.

Osobe s invaliditetom suočavaju se s jedinstvenim izazovima u kontekstu klimatskih promjena – kako u smislu izravnog utjecaja na njih tako i u pogledu prepreka s kojima se suočavaju u iskorištavanju novih prilika na tržištu rada – i često su zanemarene u razvoju i provedbi klimatskih politika i napora prilagodbe. Kako bi se postigla pravedna tranzicija, neophodno je da osnaživanje i obuka u novonastalim nišama zelenih poslova budu uključivi u potrebe skupina u nepovoljnom položaju, da društveni dijalog s podzastupljenim skupinama bude središnji u svim procesima donošenja politika te da uključivanje i pristupačnost budu uključeni u ozelenjavanje procesa i sustava socijalne zaštite.

Analizom promjena koje će ekološka tranzicija donijeti za neke ključne sektore i mogućnosti koje svaki sektor može ponuditi za uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada, istražuju se očekivani trendovi zapošljavanja koji će pratiti nužnu tranziciju na gospodarstvo i društvo. Publikacija ima globalnu perspektivu, s posebnim naglaskom na Europu, prema kojoj je *Disability Hub* Europe usredotočio većinu svojih napora, na temelju financiranja iz Europskog socijalnog fonda. Inspiriran načelima UN-ove konvencije o pravima osoba s invaliditetom, kao i načelom Programa održivog razvoja do 2030 „Ne izostaviti nikoga”, ovo izvješće ima za cilj stvoriti globalnu poziv na primjenu objekta invaliditeta na zelenu tranziciju i osiguravanju da će nadolazeće prilike koristiti i osobama s invaliditetom.

Procesom provedenim tijekom izrade ovog izvješća identificirano je nekoliko područja u kojima su potrebna daljnja istraživanja kako bi se nastavilo proširivati praktično znanje i preporuke orijentirane na politike o uključivanju osoba s invaliditetom u zelenu tranziciju koja je u tijeku. Takva područja uključuju sljedeće:

- Rad na poboljšanju dostupnosti valjanih i striktnih podataka i statistika na državnoj, regionalnoj i organizacijskoj razini o novim mogućnostima zapošljavanja i nišama koje se pojavljuju kao rezultat zelene tranzicije, kao i broj i profil osoba s invaliditetom koje rade u zelenom gospodarstvu.
- Dublje upoznavanje specifičnih vještina, znanja, obuke i kompetencija koje su potrebne za nova radna mjesta u zelenom gospodarstvu, kao i prilagodbe koje se unutar njih mogu napraviti kako bi se olakšala integracija osoba s invaliditetom.
- Sveobuhvatnije istraživanje ključnih karakteristika i elemenata koji razlikuju zeleno gospodarstvo od ostatka gospodarstva, te koje posebne prilike i izazovi proizlaze iz tih razlika.
- Moramo dublje proniknuti u potencijalne granice tekuće ekološke transformacije, potaknuti obvezama da ograničimo buduće povećanje temperature na 1,5° u usporedbi s preindustrijskim razinama. Osim toga, trebali bismo procijeniti u kojoj bi mjeri ublažavanje najtežih posljedica klimatskih promjena moglo zahtijevati daljnje, temeljnije i potencijalno razorne promjene u našim postojećim ekonomskim i društvenim sustavima. Ova rasprava mora uzeti u obzir utjecaj na zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Ovo izvješće treba poslužiti za pokretanje prijeko potrebne i zakašnjele rasprave o nužnosti uzimanja u obzir potrebe i jedinstvene okolnosti ranjive populacije, posebice osoba s invaliditetom, u osmišljavanju, planiranju i provedbi inicijativa za iskorištavanje prilike za radnu snagu koje se pojavljuju kao odgovor na klimatske promjene. Kao poziv na akciju, istaknute su važne preporuke koje ključne interesne skupine mogu poduzeti kako bi izbjegle greške iz prošlosti u planiranju radne snage koje su dovele do ozbiljnih i ukorijenjenih razlika na tržištu rada za osobe s invaliditetom. Ovo početno istraživanje temeljeno na sektorskoj perspektivi treba potaknuti daljnje i dublje istraživanje poveznice invaliditeta i klimatskih promjena te popuniti neke od informacijskih praznina koje trenutno postoje kako bi se omogućilo djelovanje temeljeno na podacima te osigurao plan da nitko ne bude izostavljen dok globalno gospodarstvo prelazi na klimatski neutralnu budućnost.